

Vespers over De Vruchten van de Geest

In deze corona-tijden komen we helaas ook niet bij elkaar om vespers in de Grote Kerk te vieren. Elke maand een uur van bezinning rond een schriftlezing, met muziek, zang en gebeden. Deze maand zou ds. Erika Dibbets-van der Roest uit Schipluiden bij ons te gast zijn om een toelichting te geven op 'zachtmoedigheid', één van De Vruchten van de Geest die in dit seizoen centraal staan (Galaten 5: 22-23). We zijn erg blij dat Mw. Dibbets haar overdenking toch met ons wil delen. We wensen u veel gezondheid en inspiratie!

De Vesper-werkgroep.

Zachtmoedigheid

Galaten 5: 22-23 (NBV)

²²Maar de vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, ²³zachtmoedigheid en zelfbeheersing. Er is geen wet die daar iets tegen heeft.

Jakobus 3: 13-18 (NBV)

¹³Wie van u kan wijs en verstandig genoemd worden? Laat hij het daadwerkelijk bewijzen door een onberispelijk leven en door wijze zachtmoedigheid. ¹⁴Maar als u zich laat beheersen door bittere jaloezie of egoïsme, kunt u beter niet zo hoog van de toren blazen; u zou de waarheid geweld aandoen. ¹⁵Dat soort wijsheid komt niet van boven; ze is aards, ongeestelijk, demonisch. ¹⁶Waar jaloezie en egoïsme heersen, vieren wanorde en allerlei kwaad hoogtij. ¹⁷De wijsheid van boven daarentegen is vóór alles zuiver, en verder vredelievend, mild en meegaand; ze is rijk aan ontferming en brengt niets dan goede vruchten voort, ze is onpartijdig en oprecht. ¹⁸Waar in vrede wordt gezaaid, brengt gerechtigheid haar vruchten voort voor hen die vrede stichten.

Er zijn veel uitingen die voor wijsheid doorgaan, maar het niet zijn.

Zo lijkt het misschien verstandig en wijs om het nationaal belang van 'eigen volk' voorop te stellen. Schaarse middelen worden dan niet verdeeld, maar gehamsterd. Wat er overblijft, als er wat overblijft, is dan voor de ander. Je kunt er populair door worden bij je eigen achterban. Je zorgt immers goed voor hen.

Het kan verstandig gevonden worden om de kennis die je hebt opgedaan in eigen beheer te houden. Kennis is macht. Je kunt er je voordeel mee doen. Dat geef je niet zomaar te grabbel. Een ander mag daar geen goede sier mee gaan maken. Door op geregleerde wijze je kennis te delen, houd je controle over eventuele compromitterende gegevens.

Jaloezie en egoïsme kunnen als wijsheid worden gepresenteerd, maar de effecten ervan zijn verwoestend en ontwrichtend. De sfeer van 'ieder voor zich en God voor ons allen' legt een bom onder de samenleving. Door te doen alsof je onkwetsbaar en onfeilbaar bent, blaas je hoog van de toren. Het lijkt wijs, maar is het dat ook?

Volgens Jakobus is zachtmoedigheid een vorm/uiting van wijsheid. Het is lastig om in woorden te vangen wat het woord 'zachtmoedigheid' inhoudt, zoals het ook moeilijk onder woorden te brengen is wat 'liefde' is. In zulke gevallen kun je soms makkelijker aangeven wat het tegendeel ervan is. Jakobus doet dat ook. Zachtmoedigheid is het vermogen om niet

jaloers te zijn en niet egoïstisch. Je gunt een ander wat. Je houdt het belang van de ander in het oog.

Waar herkennen we zachtmoedigheid bij Jezus als vrucht van de Geest?

Ik dacht het te herkennen in een fragment uit een boek van Henri Nouwen (Van hart tot hart. Meditatie op weg naar Pasen) waar als titel boven staat: uw hart is zachtmoedig en nederig. Hij schrijft: 'U dwingt niemand, u trekt of duwt niet. U wilt dat wij vrijwillig naar u toe komen, in het vertrouwen dat we in uw hart de vrede en vreugde vinden waarnaar we ten diepste verlangen. U stelt geen enkele voorwaarde aan ons; u verwacht niet dat onze erkentelijkheid zich uit in grote gebaren of daden. Het enige wat u terugvraagt is vertrouwen. U kunt uw hart alleen geven aan mensen die zich aan u willen toevertrouwen.'

Het deed me denken aan een spreuk die al een tijdje bij ons op het prikbord hangt: 'De liefde is als een vogel in de lucht, niemand kan haar dwingen uit onze handen te komen eten.'

(Andre Demedts, Vlaams schrijver, 1906-1992)

Zachtmoedigheid biedt ruimte en vrijheid, is zachtaardig maar sterk en overtuigd, is uitnodigend en gunnend. Deze geestesgave hangt nauw samen met andere gaven. Paulus zet de vrucht van de Geest in zijn brief aan de Galaten in tegenstelling tot de werken der gerechtigheid, het gehoorzamen aan de wet, dat wat wij willen/moeten doen in de hoop gerechtvaardigd voor God te komen. Dat zijn onze prestaties, terwijl de vrucht van de Geest ontstaat en je gegeven wordt. Deze kan niet in tegenspraak zijn met de wet, want het betreft eigenschappen waar geen enkele wet bezwaar tegen heeft.

Prestaties geven aanleiding tot vergelijken: 'ik doe het beter dan jij', of: 'kijk die eens heilig wezen!' Genadegaven zouden daar geen ruimte voor laten; het is geen verdienste, geen beloning voor geleverde prestaties. Je kunt er niet uit afleiden of iemand veel of weinig geloof heeft, maar wel of iemand door de Geest geleid wordt, of de Geest de ruimte krijgt om door die persoon heen te werken. En de vrucht ervan, de uitwerking, wordt als een zegen ervaren, als iets dat goed doet.

Tenslotte is zachtmoedigheid niet al te soft. Er is moed voor nodig om kwetsbaar te durven zijn, een ander mild te behandelen, in plaats van zich keihard op te stellen. Het vraagt wijsheid en zelfbeheersing. Tegen de achtergrond van Psalm 37:11 komt de verwachting naar voren: de zachtmoedige verovert de wereld niet door geldingsdrang, machtsuitoefening of eigengerechtigheid, maar wacht op een erfenis uit Gods hand. Niemand komt het Koninkrijk binnen op eigen kracht of door geweld.

Durven wij zachtmoedig te zijn en ons aan Gods hart toe te vertrouwen?

Schenke zijn Geest ons daartoe de kracht.

ds. Erika Dibbets-van der Roest, Schipluiden